

- 3) галузевим юридичним інструментарієм, що визначає особливості галузі адміністративного права, особливості впливу на суспільні відносини, що входять до предмету цієї галузі права;
- 4) наявністю законодавства, що встановлює прийоми, способи та засоби того чи іншого правового режиму.

¹ Предмет адміністративного права України Навчальний посібник / Курінний Є. В. – Дніпропетровськ: Юридична академія МВС України, 2002. – 92 с.

² Авер'янов В. Адміністративне право України: доктринальні аспекти реформування // Право України. – 1998. – № 8. – С. 8.

³ Предмет адміністративного права України: Навчальний посібник / Курінний Є. В. – Дніпропетровськ: Юридична академія МВС України, 2002. – 92 с. – С. 38.

⁴ Предмет адміністративного права України: Навчальний посібник / Курінний Є. В. – Дніпропетровськ: Юридична академія МВС України, 2002. – 92 с. – С. 19.

⁵ Тихомиров Ю. А. Публичное право. Учебник. – М.: Издательство БЕК, 1995. – 496 с. <http://www.kursach.com/biblio/0010028/000.htm>

⁶ Авер'янов В. Б. Реформування українського адміністративного права: ґрунтовний привід для теоретичної дискусії // Право України. – 2003. – № 5. – С. 117–123.

⁷ Кузьменко О. В. Правова детермінація поняття «публічне адміністрування» / Юридичний Вісник. – 2009. – № 3 (12) http://www.nbuv.gov.ua/Portal/natural/Npnau/Yur/2009_3/fails/5_Kuzmenko.pdf

⁸ Колпаков В. К. Деліктний феномен в адміністративному праві України: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07 / Валерій Костянтинівич Колпаков. – К., 2006. – 469 с. – С. 56–57.

⁹ Адміністративне право: Навчальна програма / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, Ю. В. Іщенко, В. П. Чабан / За заг. ред. В. К. Колпакова – К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2010. – 27 с.

Резюме

Стаття присвячена дослідженню особливостей правового режиму адміністративного права. Правовий режим адміністративного права розглядається як правова форма, яка відображає специфіку правового впливу на суспільні відносини, що охоплюються предметом адміністративного права, комплексу правових способів, порядку функціонування правових явищ та їхній взаємозв'язок з іншими елементами суспільного життя.

Ключові слова: адміністративне право, правовий режим, предмет адміністративного права, метод адміністративного права.

Резюме

Статья посвящена исследованию особенностей правового режима административного права. Правовой режим административного права рассматривается как правовая форма, которая отображает специфику правового влияния на общественные отношения, которые охватываются предметом административного права, комплекса правовых способов, порядка функционирования правовых явлений и их взаимосвязь с другими элементами общественной жизни.

Ключевые слова: административное право, правовой режим, предмет административного права метод административного права.

Summary

The article is sanctified to research of features of the legal mode of administrative law. The legal mode of administrative law is examined as a legal form which represents the specific of legal influence on public relations what embraced by the article of administrative law, complex of legal methods, order of functioning of the legal phenomena and their intercommunication with other elements of public life.

Key words: administrative law, legal mode, article of administrative law method of administrative law.

Отримано 17.01.2011

О. В. ДУХОВНА

*Оксана Василівна Духовна, магістр права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

МІСЦЕВІ ЗАПОЗИЧЕННЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА: ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Ефективне функціонування сектору житлово-комунального господарства є одним з актуальних питань сьогодення. Нестача власних і бюджетних фінансових ресурсів, їх неефективне розміщення, відсутність

дієвого механізму залучення додаткових коштів не сприяють вирішенню завдань технічного переоснащення житлово-комунальних підприємств та розвитку комунальної інфраструктури. За підрахунками Міністерства з питань житлового-комунального господарства України для реформування галузі житлово-комунального господарства потрібно близько 100 млрд. грн., а за оцінками експертів Євросоюзу – 200 млрд. грн.¹.

У відповідності до Додатку 2 Загальнодержавної програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009 – 2014 роки, затвердженої Законом України від 24 червня 2004 р. № 1869–IV (у редакції Закону України від 11 липня 2009 р. № 1511 – 17)², для реалізації проектів модернізації житлово-комунальної інфраструктури є необхідним, зокрема, залучення інвестицій і співпраця з міжнародними фінансовими установами та донорськими організаціями, що має забезпечуватися в тому числі й шляхом удосконалення системи місцевих запозичень. Виконання такого заходу покладається на Міністерство житлово-комунального господарства, Раду міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київську та Севастопольську міські державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, та має бути реалізовано протягом 2010– 2012 рр.

Наявна вітчизняна практика та зарубіжний досвід переконують, що місцеві запозичення є одним із важливих інструментів фінансування критичних суспільних потреб, зокрема, таких, як розвиток систем електро-, тепло-, водопостачання та каналізації, будівництво житла, розвиток транспортних мереж міст, будівництво об'єктів освіти, охорони здоров'я тощо.

Реалізації зазначених проектів перш за все може зашкодити недосконалість правового регулювання запозичень до місцевих бюджетів як джерела фінансування житлово-комунального господарства, що й зумовлює необхідність спеціального наукового дослідження в цій сфері.

Окремі проблемні питання використання місцевих запозичень як джерела фінансування житлово-комунальної сфери ставали предметом досліджень представників юридичної (М. Глух) та економічної наук (О. Василенко, О. Кириленко, М. Кореняко, В. Кравченко).

Залучення інвестицій у житлово-комунальну сферу за допомогою місцевих позик було предметом обговорення на численних круглих столах, проведених за участю представників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, Національного банку України, комерційних банків, міжнародних структур, неурядових організацій.

У цій статті висвітлюються результати проведеного дослідження напрямків підвищення ефективності правового регулювання місцевих запозичень як джерела фінансування житлово-комунального господарства, що можуть бути використані для формулювання рекомендацій щодо удосконалення чинного законодавства України у зазначеній сфері.

Традиційно фінансовими джерелами забезпечення розвитку житлово-комунальної сфери є ресурси місцевих бюджетів. Місцеві фінансові ресурси – фонди грошових коштів, що створюються і використовуються на соціально-економічний розвиток регіонів. Місцеві бюджети складаються із загального та спеціального фондів. Статтею 71 Бюджетного кодексу України³ (далі – БКУ) визначено, що складовою частиною спеціального фонду місцевих бюджетів є бюджет розвитку місцевих бюджетів.

Поняття фонду розвитку визначено в ст. 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р.⁴ як доходи і видатки місцевого бюджету, які утворюються та використовуються для реалізації програм соціально-економічного розвитку, зміцнення матеріально-фінансової бази. Доходи бюджету розвитку формуються, серед іншого, за рахунок запозичень, здійснених у порядку, визначеному ст.ст. 16, 74 БКУ та іншими законами України.

Отже, місцеві запозичення є доходом бюджету розвитку, що спрямовується виключно для реалізації конкретних проектів місцевого значення. Особливістю місцевих запозичень є акумулювання вільних коштів, які за інших умов не були б спрямовані на інвестиційні потреби міст України.

Відповідно до чинного законодавства запозичення до місцевих бюджетів можуть здійснюватись шляхом укладання між місцевими органами влади та фінансовими установами угод про отримання позик, кредитів, кредитних ліній, а також шляхом випуску облігацій внутрішніх та зовнішніх місцевих позик. Більша частина запозичень здійснюється саме у формі випуску облігацій внаслідок нижчих процентних ставок за такими запозиченнями порівняно із кредитами⁵.

При цьому для країн Європейського Союзу поширеною формою місцевих позик є кредит. Так, у Польщі на даний час існує два типи кредитів, доступних для органів місцевого самоврядування:

1) комерційні кредити, джерелом яких є банківська система (складають приблизно 30 % всіх отриманих кредитів);

2) некомерційні (привілейовані) кредити, джерелом яких виступають спеціалізовані державні фонди, некомерційні організації тощо (складають 70 %)⁶.

На нашу думку, залучення населення та комерційних банків до кредитування органів місцевого самоврядування з метою збільшення обсягів фінансування об'єктів комунальної власності є на сьогодні в Україні пріоритетним напрямком.

На теперішній час в Україні Постановою Кабінету Міністрів України від 18.08.2010 р. № 7917 було встановлено обмеження на розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на депозитних рахунках лише державних банків (Ощадбанк, Укресімбанк), що перешкоджає залученню комерційних банків до співпраці з органами місцевого самоврядування. Саме тому вважаємо, що такий підхід, як концентрація ресурсів місцевих бюджетів виключно у державних банках, може розглядатися лише як тимчасова антикризо-

ва міра. До моменту ж скасування Постанови Кабінету Міністрів України від 18.08.2010 р. № 791 необхідно, з метою збільшення обсягу місцевих запозичень, залучити до активної участі у кредитуванні органів місцевого самоврядування державні банки, на вкладних (депозитних) рахунках в установах яких наразі розміщуються тимчасово вільні кошти місцевих бюджетів.

Однією з найменш ризикових сфер співпраці фінансово-кредитних установ та міжнародних фінансових організацій з органами місцевого самоврядування є житлово-комунальне господарство, зокрема сфера енергозбереження, оскільки саме у цій галузі гарантовано надходження коштів від споживачів житлово-комунальних послуг.

Вітчизняне комунальне господарство є надзвичайно енергоємним. Майже половина основних фондів на підприємствах комунальної теплоенергетики працює неефективно. На обслуговування одного квадратного метра житла у нашій країні витрачається в 3–7 разів більше енергоресурсів, ніж у середньому в Західній Європі, а витрати електроенергії на виробництво та реалізацію одного кубічного метра води вищі на третину⁸.

Питання розробки фінансових механізмів реалізації проектів розвитку міської інфраструктури, зокрема, у сфері енергозбереження, як результат тривалої співпраці експертів Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД) з органами місцевого самоврядування та потенційними кредиторами у вказаному напрямку, були предметом обговорення на круглих столах «Партнерство між банками та органами місцевого самоврядування як один із шляхів подолання економічної кризи»⁹, «Шляхи нормативного сприяння розвитку місцевих запозичень»¹⁰, що відбулися відповідно 16 квітня 2009 р. та 30 березня 2010 р.

Особливо цікавою для нас є презентована на зазначених круглих столах програма «Енергозбереження» для Росії та України як проект, спрямований на субсидоване фінансування соціальних установ (шкіл, дитячих садків, лікарень, спортивних закладів, освітлення вулиць і т.д.) з метою впровадження енергозберігаючих заходів шляхом, наприклад: автоматичного регулювання температури, встановлення термостатичних клапанів, переведення котлів на біопаливо, ізоляції труб, даху тощо. Фінансування вказаних заходів здійснюватиметься міжнародною фінансовою організацією спеціального призначення НЕФКО, утвореною 1990 р. п'ятьма північними країнами – Данією, Фінляндією, Ісландією, Норвегією та Швецією.

НЕФКО має в своєму розпорядженні ряд фінансових інструментів для різноманітних цілей. В Україні, де на теперішній час програма була розпочата за підтримки Уряду Норвегії шляхом проведення ряду семінарів та тренінгів у Львові за участю обраних органів місцевого самоврядування та консультантів з усієї України, планується використовувати схему роботи, відпрацьовану в Російській Федерації. Це пов'язано з виявленням спільних законодавчих бар'єрів для такого фінансування, серед яких:

- неможливість отримувати позики в місцевій валюті від нерезидентів;
- складана процедура погодження муніципальних гарантій.

І хоча ця схема ще не має завершеного вигляду (триває обговорення з двома українськими банками), центральне місце в ній відводиться саме роботі органів місцевого самоврядування з отримання місцевої позики під гарантію НЕФКО.

Втілення в життя, на наш погляд, програми «Енергозбереження» буде мати надзвичайно велике значення для модернізації системи централізованого тепlopостачання, водопостачання, водовідведення в українських містах, чому буде сприяти закріплення в законодавстві України правових гарантій повернення інвестованих грошових коштів.

Однією з істотних складових вартості місцевих запозичень є плата за ризик неповернення кредиторам запозичених коштів внаслідок зміни пріоритетів місцевої виконавчої влади, непередбачуваності судових рішень і т.д. Вирішити цю проблему та знизити вартість запозичень можливо, якщо кредитори будуть мати право списувати борг з рахунків відповідних органів місцевого самоврядування (ст.ст. 25, 71 БКУ). І це лише одна із цілого ряду необхідних законодавчих змін.

Наступним напрямком удосконалення правового регулювання запозичень до місцевих бюджетів у контексті фінансування житлово-комунального господарства є створення Фонду муніципальних запозичень як фінансової установи, що мала б можливість залучити кошти на зовнішніх ринках під гарантію держави з подальшим їхнім спрямуванням виключно на кредитування інвестиційних проектів міст.

За твердженнями учасників круглого столу «Проблеми енергозбереження українських міст та шляхи їх вирішення в умовах фінансово-економічної кризи», такі структури у вигляді муніципальних банків або фінансових установ з державною, змішаною чи приватною формою власності існують у більшості країн світу і ефективно кредитують саме муніципальний сектор, залишаючись досить надійними навіть у кризових умовах. На сьогодні Асоціація міст України разом з АМР США розробила концепцію створення такої установи, а Національне рейтингове агентство «Кредит-Рейтинг» – алгоритм оцінки надійності та платоспроможності міст-позичальників.

У науковій літературі наявні різні точки зору щодо створення аналогічних установ для підтримки та стимулювання впровадження проектів у житлово-комунальній сфері. Наприклад, М. В. Глух вбачає за доцільне створення спеціалізованого Банку житлово-комунального господарства, який би здійснював пільгове кредитування всієї сфери комунального господарства. Заснування такого банку має відбуватися за спільної участі держави, приватного капіталу та органів місцевого самоврядування¹¹.

Спроби створення подібних установ в Україні вже мали місце. Так, у 2004 р. Уряд України прийняв рішення спільно із Міжнародним банком реконструкції та розвитку розпочати підготовку проекту «Фонд муніципального розвитку України» (Програма розвитку муніципального кредитного ринку). Одним із

пріоритетних завдань проекту було продемонструвати життєздатність кредитування органів місцевого самоврядування і сприяти розвитку ринку місцевих запозичень. У рамках підготовки проекту «Фонд муніципального розвитку України» постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 р. № 1101¹² створено Фонд розвитку міст України. Фонд був створений як неприбуткова організація, діяльність якої фінансується за рахунок коштів Міжнародного банку реконструкції та розвитку в рамках проекту, а також коштів донорів, благодійних організацій та коштів, отриманих з інших джерел, не заборонених законодавством. На жаль, Фонд проіснував зовсім недовго, Постановою Кабінету Міністрів України № 1100 від 16 листопада 2005 р.¹³ за пропозицією Міністерства фінансів України Фонд розвитку міст України було ліквідовано.

На нашу думку, не дивлячись на невдалі спроби минулого, запровадження Фонду муніципальних запозичень було б доцільним, виходячи як мінімум із двох позицій. По-перше, з огляду на обмеження доступу невеликих міст на зовнішні ринки запозичень, встановлені Бюджетним кодексом України. Згідно із ст. 16 БКУ зовнішні запозичення можуть здійснювати лише міські ради міст із чисельністю населення понад вісімсот тисяч мешканців*. Отже, в разі створення Фонду муніципальних запозичень, опосередковано через нього буде забезпечуватися можливість співпраці всіх міст України з міжнародними фінансовими організаціями та іншими організаціями-нерезидентами.

По-друге, існування Фонду буде не виключати, а передбачати наявність гарантій з боку держави. Варто погодитися з думкою О. В. Василенко з приводу того, що чинна система муніципальних запозичень в Україні побудована так, що її функціонування забезпечується у своєрідному автономному режимі на власний повний ризик органів місцевої влади¹⁴. Саме тому і вводиться цілий ряд законодавчих обмежень щодо здійснення запозичень до бюджетів органів місцевого самоврядування, спрямованих на запобігання надмірному борговому навантаженню на бюджети органів місцевого самоврядування та порушенню платіжної дисципліни. Створення Фонду муніципальних запозичень за участю органів державної влади та частки статутного капіталу держави гарантуватиме підтримку з боку держави органів місцевого самоврядування при здійсненні останніми місцевих запозичень.

Підводячи підсумки, хотілося б відзначити, що поступове технічне переоснащення житлово-комунального господарства за рахунок грошових коштів, залучених шляхом здійснення місцевих запозичень, у тому числі, наближення до вимог Європейського Союзу показників використання енергетичних ресурсів на виробництво житлово-комунальних послуг, сприятиме підвищенню якості обслуговування з боку органів місцевого самоврядування мешканців всіх міст України. Цьому беззаперечно сприятиме втілення в життя зазначених вище заходів, що мають знайти якнайшвидше своє місце в чинному законодавстві України.

¹ Звернення учасників круглого столу «Проблеми енергозбереження українських міст та шляхи їх вирішення в умовах фінансово-економічної кризи» до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та усіх політичних сил щодо здійснення невідкладних заходів стосовно стимулювання інвестиційних проектів в галузі енергозбереження, у бюджетній сфері та охороні довкілля в Україні від 26 березня 2009 р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.credit-rating.ua/img/st_img/press-conference/2009.04.04/zvernennja_pc_2009.04.04.pdf.

² Закон України «Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009–2014 роки» від 24 червня 2004 року № 1869 – IV (у редакції Закону України від 11 липня 2009 року № 1511 – 17) // Офіційний вісник України. – 2004. – № 30 (13.08.2004) (частина 1). – Ст. 1983.

³ Бюджетний кодекс України від 21.06.2001 р. № 2542-III // Голос України. – 24 липня 2001 р. – № 129.

⁴ Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Офіційний вісник України. – 1997. – № 25. – С. 20. – код акта 1051/1997.

⁵ *Кореняко М. Г.* Муніципальні запозичення як інструмент підтримки економічного розвитку регіонів // Регіональна економіка. – 2008. – № 4. – С. 33.

⁶ Досвід та правове регулювання місцевих запозичень в країнах з перехідними економіками. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.legality.kiev.ua/pls/ilp3/docs/WORKS/DOSVID.HTML.

⁷ Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розміщення у 2010 році тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках в установах банків» від 18 серпня 2010 р. № 791 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 66. – С. 62. – Ст. 2370, код акта 52657/2010.

⁸ Місцеві фінанси: Підручник / За ред. О. П. Кириленко. – К.: Знання, 2006. – С. 539–540.

⁹ Рекомендації круглого столу «Партнерство між банками та органами місцевого самоврядування як один із шляхів подолання економічної кризи». – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.uapp.org/images/files/Recommendations.pdf>.

¹⁰ Рекомендації круглого столу «Шляхи нормативного сприяння розвитку місцевих запозичень» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua/news/564/129474/>.

¹¹ *Глук М. В.* Правові основи фінансування комунального господарства: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 / Нац. аграр. ун-т. – К., 2008. – С. 17.

¹² Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Фонду розвитку міст України» від 17 липня 2003 року № 1101 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 30 (08.08.2003). – Ст. 1542.

* У Бюджетному кодексі (редакції 08.07.2010 р., що набрав чинності 01.01.2011 р.), донедавна гостра проблема знайшла вирішення шляхом закріплення в ст. 16 БКУ можливості здійснення місцевих зовнішніх запозичень міськими радами з чисельністю населення п'ятсот тисяч жителів за офіційними даними органів державної статистики на час ухвалення рішення про здійснення місцевих запозичень. Крім того, можливість здійснювати місцеві зовнішні запозичення шляхом отримання кредитів (позик) від міжнародних фінансових організацій з 01.01.2011 р. отримали всі міські ради.

¹³ Постанова Кабінету Міністрів України «Про ліквідацію Фонду розвитку міст України» від 16 листопада 2005 року № 1100 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 46. – С. 31. – Ст. 2896, код акта 34342/2005.

¹⁴ Василенко О. В. Світовий досвід формування інвестиційних ресурсів місцевих бюджетів // Науково-виробничий журнал «Держава та регіони». Серія «Економіка та підприємництво». – 2009. – № 2. – С. 33.

Резюме

У статті розглядаються окремі особливості правового регулювання місцевих запозичень як джерела фінансування житлово-комунального господарства. Обґрунтовується доречність внесення до чинного законодавства України ряду змін.

Ключові слова: місцеві запозичення, житлово-комунальне господарство, енергозбереження, фонд муніципальних запозичень.

Резюме

В статье рассматриваются отдельные особенности правового регулирования местных заимствований как источника финансирования жилищно-коммунального хозяйства. Обосновывается целесообразность внесения ряда изменений в действующее законодательство Украины.

Ключевые слова: местные заимствования, жилищно-коммунальное хозяйство, энергосбережение, фонд муниципальных заимствований.

Summary

The article is devoted to some features of legal regulation of local borrowings as a source of financing housing. The reasonability of amendments to current legislation of Ukraine is grounded.

Key words: local borrowings, housing and communal economy, energy savings, local borrowings fund.

Отримано 29.12.2010

Н. М. КОВАЛЬЧУК

Наталія Миколаївна Ковальчук, аспірант Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України

АНТИДЕМПІНГОВИЙ, АНТИСУБСИДИЦІЙНИЙ ТА СПЕЦІАЛЬНИЙ ПРОЦЕСИ: ПОНЯТТЯ ТА СТАДІЇ ПРОВЕДЕННЯ

Розвиток міжнародної торгівлі сприяє підвищенню рівня конкуренції, розширенню прав споживачів щодо вибору продукції, проте досить часто наявність такої конкуренції негативно впливає на діяльність національного товаровиробника і відповідно на економіку країни в цілому. У разі заподіяння шкоди вітчизняним підприємствам з боку імпортової продукції держава може вжити адекватних заходів щодо обмеження доступу такої продукції на внутрішній ринок. Найпоширенішими заходами нетарифного регулювання у відповідь на вияви недобросовісної торговельної практики з боку іноземних виробників/експортерів, а також у разі збільшення імпорту, є антидемпінгові, компенсаційні та спеціальні заходи. Застосуванню таких заходів передують проведення відповідного розслідування, в ході якого зокрема вивчаються факти наявності демпінгового, субсидованого або зростаючого імпорту та впливу такого імпорту на діяльність національного товаровиробника.

Сьогодні питання проведення антидемпінгових, антисубсидиційних та спеціальних розслідувань у науковій літературі не досліджено належним чином. Його вивчення обмежується лише окремими аспектами та процедурами, що здійснюються в рамках таких розслідувань, у тому числі, обчислення демпінгової маржі, проведення публічних слухань, підготовка запитальників для вітчизняного виробника та іноземного виробника/експортера (О. Кочергіна, В. Пятницький, С. Осика, І. Капуш, В. Коновалов). Разом з тим майже відсутні наукові праці, які містили би загальний підхід до розгляду і вирішення справ щодо захисту національного товаровиробника від демпінгового, субсидованого та зростаючого імпорту, визначали стадії проведення таких розслідувань.

Варто зазначити, що окремі вітчизняні науковці дотримуються думки щодо необхідності об'єднання процедур, які здійснюються до порушення відповідного розслідування, під час його проведення, а також за його результатами у єдиний процес із визначенням відповідних стадій (етапів) такого процесу. Однак, єдиного підходу до вирішення зазначеного питання наразі немає.

Актуальність дослідження питання проведення антидемпінгового, антисубсидиційного та спеціального процесів полягає насамперед у тому, що сьогодні відсутній єдиний підхід до розуміння сутності таких процесів та належне законодавче врегулювання питання визначення функцій уповноважених органів державної